

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de Madoz, núm. 31 y 35

SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell	2 rals al mes.
Fora	8 " trimestre.
Un número sol.	1 "

Anuncis á preus convencionals.

OBRA NOVA

LA BOJA

TRAGEDIA EN 3 ACTES Y EN VERS

Original de

ANGEL GUIMERA

Se ven en las librerías de Verdaguer y Lopez, Rambla del Mitj, Puig, Plassa Noya
Magatzem de paper de Joan Almirall, Primpesa, 16, é Imprempta LA RENAIXENSA,
Xuclá 13, baixos.

PREU: 8 RALS

CALENDARI CATALÀ

DE PARET

PERA 1891

Forma un block de 370 planas de lectura

PUBLICAT PER LA IMPREMTA

LA CATALANA

Dormitori S. Francesch, 5—BARCELONA

En Sabadell, de venda en casa don Llorens Lladó Centre de Suscripcions y en la impremta de
d' aquest periòdich, Joan Comas, al preu de 1 PEsSETA cada blok.

SOBRE REGIONALISME

Que lo regionalisme s' imposa cada dia mes, sino en totas, en la majoria de las regions de que 's compon aquesta desgovernada Espanya, es cosa evidentissima.

Si no sortissin á la nostra defensa, si no vinguessin á donarnos la rahó, á probar d' una manera clara y contundent la veritat d' aquesta afirmació, que pot sintetisarse en la necessitat que senten de gosar vida propia, y per lo mateix, d' un nou régimen social y polítich totas las regions que per lley de naturalesa tenen perfecte dret á reclamarho, si no fossen prou las constants protestas y 'l desvetllament regional que cada dia prenen mes empenta á Catalunya y Basconia, Valencia y Mallorca, Aragó, Navarra y Galicia, n' hi hauria prou pera convencer al mes indiferent, fixantse no mes en que l' important problema regional no ha caygut en 'l sach foradat dels governs que tant desgavelladament dirigeixen los destins d' aquesta desventurada Espanya, ja que tots ells, sian quinas vullguin las ideas que sustentin, se n' han preocupat y segueixen preocupantsen encare.

Los primers que desde Madrit parlaren del regionalisme, lo calificaren d' *egoista* y *retrógado*, sobre tot lo regionalisme catalanista. Lo senyor Nuñez de Arce, que si com á poeta val moltíssim com á home d' Estat es inaprofitable, tractá de tan important assumpto en l' Ateneo de la capital d' Espanya y, localisant lo regionalisme, que es á nostre entendre l' absurdo mes gran que puga perpetrarse, se desfé en impropis contra Catalunya perque, segons ell, cometia 'l delicte d' acariciar tendencias regionalistas. Pero, grat sia á Deu, ben poch cas feu Catalunya de la fel y bona xica de mala fé que vesá lo senyor Nuñez de Arce en son discurs de l' Ateneo de Madrit y del qual ne protestaren indignadas las mes importants Associacions y distingidas personalitats de casa nostra.

Catalunya com á regió eminentment estudiosa á la vegada que práctica, va á l' avansada d' aquest moviment regional, ja que á son triomf, que aquest ha de venir, fia la seva riquesa, son benestar y aflagador pervindre. Y á la veu de Catalunya s' hi acoblan totas las veus honradas de las demás regions que, girant los ulls á un gloriós passat y comparantlo ab lo decahiment dels temps actuals, aspiran

pera sa patria dias mes venturosos, y abrasats á la salvadora bandera regionalista treballan pera la reivindicació de sos drets y llibertats que moriren al alé corruptor del desacreditat centralisme.

Y no son solsament los fills d' aquestas regions que per son saber y privilegiat talent, propagan l' idea salvadora dintre de las mateixas, sino que també los trobem disposats á la lluyta á aquells que per las necessitats ó conveniencias de la vida s' han vist obligats á abandonar sa pátria y á residir en altres pahisos.

Y aixó nos ho confirman las noticias que rebem cada dia de los que escampats per las quatre parts del mon, fills de regions exclavidades, nos envian documents que justifiquen l' amor que per sa pátria senten, ja que allunyats y tot de la propia llar treballan per lo regionalisme considerantlo també com á únich medi de salvació.

Temps endarrera nos ocuparem ja del moviment regionalista qu' emprehueren los fills de Galicia residents á la Habana ab motiu de la fundació del Centro Gallego, y avuy devem ferho ab motiu l' aparició en Arecibo (Puerto-Rico) d' un nou periódich que ab lo títol de *Galicia Regional* han fundat los patriótichs fills de la mateixa Galicia, que anyoradissos de sa pátria treballan amatents pera la redempció de sa terra.

Y aquestos, al apareixer á la lluyta, al venir á engrossar las filas de las nostras aspiracions y de las nostras esperansas se llensan á la vida pública per medi d' un programa eminentment regionalista, del qual s' en desprenen párrafos que com 'ls que següeixen valen la pena de fixarhi l' atenció y aplaudir de veras la sana doctrina qu' enclouhen.

«Lo problema regional.—diu— á pesar de los obstaclos y dels absurdos polítichs del poder central, segueix sa marxa triomfant, y no 's detindrà jamay en son camí, donchs 'l curs de las ideas, l' esperit de la época, aquestas cosas se dirigeixen, 's moderan, 's modifiquen, pero no 's detenen ab la forsa. Lo govern que se empenyés en prescindir en absolut de la Espanya moderna, menospreciant nostras demandas y 'l just y legítim reconeixement de nostres drets, provocaria, per necessitat gravissims conflictes, y á la fi tindria que sucumbir.

«Nostra redempció s' acosta y está en la conciencia pública la ne-

cessitat imperiosa d' un cambi absolut en nostre vell sistema provincial. L' actitut del partit regionalista gallego, está ben clara y definida, y exigeix avuy solucions positives y prácticas, las mateixas que nosaltres devém perseguir, inspirantnos tots no sols en las ventatjas del nou régimen y 'l benestar del pais dintre los principis de la llibertat y de la justicia, sino en algo mes grandió y sublim pera nosaltres: en la reconstitució de la gran pàtria ibérica.»

Una volta extingidas las diferencias políticas dels monárquichs y republicans gallegos, per la acceptació de las ideas sustentadas per lo regionalisme, úniques que poden donar satisfacció cumplerta á las aspiracions modernas del pais, inspirats uns y altres per un sentiment altament conciliador y patriótic, nostre principal deber y nostre punt de mira, es continuar la lluyta comensada ab l' ardor de combatents que anhelan la victoria, sens desfallir en la propaganda de nostres principis, contra aquest monstre de la política, conegut per *centralisme*, en qual campanya tots venim obligats á treballar ab fé y perseverancia inquebrantables, y quals fruyts per demés afalagadors, haurém de recullir ben prompte.

«Lo partit regionalista, no sols veu ab verdadera simpatía la tasca de sos partidaris y de sos defensors incansables, sino que sostindrà sa actitut resolta y vigorosa, mentres no 's reintegri á Galicia en lo us complert de sa descentralisació provincial, ab tots los beneficis de la vida moderna, y no transigirá ni avuy ni may ab aquellas concessions absorvents que lo poder central, cada vegada mes repugnant y escandalós, ab sos absurdos y capritxos abominables, se cregui obligat á fer en profit propi.»

«Després de tot, lo partit regionalista gallego, ab un alt sentit gubernamental y expansiu, com aixís ho fa notar en sos admirables escrits nostre ilustre representant senyor don Manel Murguía, fou lo primer que comprengué la necessitat absoluta... «de que se 'ns retorni sisquera—segons la frase del grave y sever historiador gallego—aquella llibertat provincial fins ahir possehida, deixantnos governar y entendre nosaltres en nostras cosas; ni fora ni contra l' Estat, entenguís aixó be, sino á son costat formant part integrant d' ell;..., per llarch temps la Junta del Regne va entendre en lo que importava

al be comú d' aquesta provincia, constituhint, en unió de l' Audiencia, un Govern propi, encara que subjecte á la voluntat y sanció del Soberá, prolongá durant mes de dos sigles la anterior existencia autonoma de la regió gallega, encara després seguí dantli certa sombra d' autoritat que semblava perpetuarla en sas mans... ¿per ventura los regionalistas gallegos demaném altra cosa que lo que ja havém tingut, sens que per aixó se'n resentís pera res la integritat del Estat?... volém viurer nostra antigua vida y conservar las vellas instituciones, porque son nostra carn y nostra sanch; donchs si alguna cosa hi ha en ellas que no s' acomodi á las exigencias del moment, algo que necessitém per ser en consonancia ab las aspiracions modernas de nostra ánima gallega y del esperit que anima nostra sagrada tradició, volém treurer per nostra má mateixa totas las cosas del passat que s' hagin d' amotllar á los temps actuals y á sas ineludibles necessitats.»

Aquestas son las mes importants conclusions del programa del nou periódich regional que acceptém en totas sas parts, per ésser las sevas aspiracions las mateixas que desitjém nosaltres pera nostra Catalunya.

SECCIÓ POLÍTICA

La Academia Espanyola de Madrit, desitjant contribuir al esplendor de las festas del quart centenari del descobriment de América, ha disposat la celebració d' un certamen literari, pera premiar la millor poesia que ab mes acert canti aquell gloriós descobriment.

Fins aquí, la idea de la Academia es digne d' elogi. Pero al fi y al cap es castellana y resident en Madrit y haguera sigut per molt que no hagues tocat 'l violon d' una ó altre manera.

Y res ho prova tant com l' exigencia de que l' idioma en que estiga escrita la poesia siga 'l de Castilla, ab tot y esser Espanya un Estat compost de nacionalitats distintas, y mes encara tractantse del descobriment d' América que fou sens dupte un dels resultats de la unió tan ponderada allavoras de la terra castellana ab los estats de Aragó y Catalunya.

No cal dir que aquesta nova burla de las llenguas regionals d' Espanya que no per aixó deixan de ser espanyolas, no 'ns ha sorprés cap mica.

Tractantse de 'ls Acadèmichs d' estar per casa qu' avuy dia ingressan en aquella Corporació, que al últim acabarà com tot lo de Madrit, per esser purament política, no deu importarnos gran cosa.

Res te d' estrany que despreciiñ las llenguas espanyolas no castellana ni flamenca, los qui per desconèixer, desconèixen fins la de la terra ahont nasqueren.

Serveixi sols d' exemple als que creuen que nosaltres som exagerats al jutjar l'esperit dominant de la privilegiada rassa qu' avuy impera en la decayguda nació espanyola.

Y tingan present qu' aixís com avuy arreconan nostre llenguatge, demà ho faran ab lo Dret Català, mes tart en lo treball que 'ns dona vida, y per últim fins lo nom de nostra rassa.

Y anem prenent ab santa calma tot quant no afecta de moment los interessos materials de la industria y agricultura.

En lo banquet celebrat á Madrid en honor del antich progresista don Santiago Angulo, per los comités fusionistas de la Cort, s' hi deixá anar ab tota candides una idea que pinta de má mestre los partits polítichs d' Espanya.

Digué un dels oradors, que 'l partit lliberal es molt distint del conservador, perque aixís com en aquest ningú gosa á xistar sense permís del jefe, en lo lliberal tothom diu lo que sent y lo que pensa, pero creyent sempre al gefe en lo cas de alguna desavenencia.

Es á dir, parlant en plata, que 'ls conservadors no tenen mes opinió ni mes voluntat que la que 's digni concedirlos hi l' *ilustre don Antonio* y 'ls liberals tenen la opinió y la voluntat que mes 'ls acomodi, sempre y quant 'en últim cas pensin solsament com millor vulgi 'l *padre de las libertades* senyor Sagasta.

Resumint: *Los mismos perros con diferentes collares.*

Donchs ab tot y aixó, ¿creurian que encara hi ha gent que 's precia de digna, que perteneix á alguns dels partits polítichs d' aquesta desdixada Espanya?

¡Quin fástich!

Lo periódich sagastí *El Correo* parlant del meeting que en Medina del Campo han celebrat los pagesos castellans diu lo següent:

«En quant al últim crit del discurs del senyor Gamazo, 'l crit de *Viva Castilla*, suposém que 'l senyor Gamazo haurá volgut llansar un crit nacional, perque del contrari, tornariam fàcilment als tristos dias de las Aduanas interiors y als temps en que cada tros de la Península anava per son cantó.»

Que tal será la famosa unitat nacional *que tanta sangre nos cuesta* que un sol crit de visca, espanti d' aquesta manera á la gent política madrilenya.

Y que 's desenganyi *El Correo*, 'l crit de *Viva Castilla* no es crit nacional á no ser que siga Espanya únicament la terra castellana y las demás regions espanyolas que 'l diable se las emporti.

¡Pobres centralistas madrilenys!

Y quina por mes horrorosa 'ls agafa cada vegada que 'ls esclats del Regionalisme se sobreposan á las miserias de la seva malehida política.

Ja fan be de temer per la tornada d' aquells *tristos dias* en que cada tros de la Península anava per son cantó, perque 'l dia no llunya en que cada nacionalitat de las que componen lo Realmne Espanyol 's governi interiorment per si mateixa, no tindrán mes remey los vividors de la política madrilenya, que tornarsen al no rés d' ahont en mala hora sortiren.

Diu *El Resumen* que en Espanya los partits polítichs son unas agrupacions de bens.

A lo qual contesta *El Imparcial* que en tot cás, aixó será en la oposició.

En lo poder semblan bens, pero son llops.

¡Quí diria que aquestos periódichs que tan al pel coneixen las miserias de la

política madrilenya, 's resignin tan tranquils á fer de bens en la oposició y de llops en lo poder?

O lo que es igual; á fer de bestia en qualsevol dels dos cassos.

Misteris de la desinteressada política madrilenya.

Segueixen en totes parts los preparatius pera la lluyta electoral que per moments s' acosta.

Segons diuhen alguns intel·ligents en aquestos assumptos ja 's pot dir lo número de diputats que sortiran adictes á tal ó qual partit polítich.

Per are no 's diu quants diputats independents sortiran de las urnas, ben al contrari, en los calculs que 's formen, tots tenen la seva taca política.

¿Será aixó un excés de descaro de la gent política madrilenya, ó un excés de rebaixament en la dignitat dels pobles?

Esperem la votació y jutjarem llavors en consciencia.

Mentrestant, que Deu 'ns ilumini.

FONTOVA

Desde la divisió en dos seccions del teatre catalá ja pensarem que venian dias de proba per aquest. No gayre abundant en personalitats de relleu d' aquellas que donan per si solas importancia á una gran companyia, varem temer per lo pervindre del nostre gloriós teatre, si la discordia s' arrivés á enconar en los dos grupos que avuy lo formen. Ab una brillant historia, motiu d' orgull l·legitim pera tots los amants de nostra bella literatura, se 'ns presentava á la vista com l' element menos influit per las imperfeccions que solen tenir totes las obras humanas sobre tot quan depen sa realisació de la iniciativa y voluntat de molts. Vingué la disgregació y 'l sentiment de tristesa que 'ns produhí tal acte gayre bé va desapareixe reparant los esforços de competencia lícita y honrosa ab que las duas companyias volen plaure al públich; además la divisió motivá la entrada definitiva en lo teatre catalá d' actors molt apreciables, alguns dels quals volem considerar com una esperansa.

Mes Deu disposa de la sort dels homes; no hi valen los millors propósitos pera que 's deturi un sol instant la destra del omnipotent en sa fatal tasca. L' ideal mes generós que crema 'l nostre esperit en ardents deliquis, queda glassat si pel cervell del Tot-poderós ha llampeguejat la idea de desaparició del home material y mesquí que, temerari, pensava atenyel. Y Deu havia disposat la mort de l' actor qu' enclohia totes las tradicions del teatre catalá, del actor, en que tots hi fundavam las mes grans esperansas, del inimitable Lleó Fontova. Lo passat, lo present y 'l pervindre del teatre catalá, tot estava enclós en aquest nom popularíssim: Fontova. Era d' aquellas personalitats que 's guanya ja desde sa aparició á la escena totes las sim-

patias del públich perquè interpreta las mes íntimas aficions d'aquest, l'ha estudiat á fons y 'l públich 's contempla en l' escenari embadalit ab l' art del intérprete.

Actor de primera forsa y de gran escola, actor genial, coneixedor com ningú del geni del seu públich, actor que ha donat nom y caràcter al nostre teatre regional, tot aixó era en Fontova. Sos admiradors viuen á dintre y á fora de Catalunya; los extrangers, molts d'ells sense compendre la nostra llengua nos felicitavan per la possessió d' un artista tan valió que podia competir ab los millors; en quan al públich sentia fanatisme per son ídol. Los noms de Fontova y Pittarra son per ell, consustancials ab lo teatre catalá y cada volta mes anyorará á son actor predilecte.

Avuy, dilluns, á mitja tarde hem sigut testimoni de la tristíssima cerimonia. Un cotxe mortuori, senzill, portava son atahut cobert de coronas; las glassas eran aguantadas per representants del teatre, societats y familia del finat; los acompanyavan tots los actors catalans y castellans residents á Barcelona y una gran munió d' escriptors; la gent corria afollada per los carrers del tranzit pera donar lo darrer adeu al actor; lo poble, la massa anónima, aquella qu' omplia 'l galliner del Romea seguia la comitiva no darrera sino al costat, era la guardia d' honor de que pot mes enorgullirse l' esprit immortal d' en Fontova.

Ell vetlli eternament per la sort del teatre catalá.

E. M. y B.

29 Desembre 1890.

* * *

I

¡Que de jorn t' he enamorada,
trista imatge del dolor!
tu, de tothom rebutjada,
temps ha que ets la despiadada
companya d' est pobre cor.

II

Quan ¡ay! tendre nin saltava
del niu flayrés del bressol,
mon cor ton ull esguardava,
ta pupila s' hi esplatjava...
y ja may mes he anat sol!

III

En lo camí de ma vida
prompte una espina trobí
¡ay, quant greu fou sa punyida!
la dolorosa ferida
sagna avuy igual que ahí.

IV

Jo he vist esclatarhi roses
en mon camí de dolors;
s' han marcit las mes hermoses,
y 'l vent de tardor, confoses,
se 'n ha duyt fulles y flors.

V

He vist cares falagueres
que creguí miralls del cor,
¡m' han trahit, les mentideres!
creman encar les darreres
espurnes de mon candor.

VI

Davant ma vista esverada
han passat, com un foll torb,
mil formes que l' han burlada;
sols ta figura endolada
m' acompanya sens destorb.

VII

Mes ta amargor y feresa
no don' ja á mon cor neguit;
fa tant temps que soch ta presa,
que de ton rostre l' aspresa
me sembla que s' ha endoleit.

y 't segueixo sens rezél,
perqué ets, dolor, dolsa aymía
que m' omplas de poesia
y 'm fas guaytar sempre al cel.

N. VERDAGUER y CALLÍS.

VIII

Ja no plor' ta companyia

Barcelona 1884.

LO MOVIMENT PROTECCIONISTA

La corrent proteccionista s' accentúa per arreu. Los mateixos lliure-cambistas ho confessan en sos llibres, follets y revistas, y fan bé porque sería negar que ilumina 'l sol en la meytat d' un dia sens núvols.

Devant la próxima expiració dels tractats, s'ouhen los primers crits d' alerta en Europa.

Los *doctrinaris*, los que 's serveixen dels antichs motllos fabricats per Adam Smith, Cobden y Bastiat, fan tristos vaticinis, si senyoreja en absolut lo *proteccionisme* en Europa. Los lliure-cambistas llensan planyiders gemechs y auguran las plagas de la miseria y la fam si las nacions pujan sos aranzels!

En cambi l' exércit proteccionista cada dia més unit y compacte, duenyo del sentit de la realitat, sent ab desdeny las queixas de la escola *platónica*, y resoltament se prepara á revisar las tarifas y á defensar los productes de son país.

Desde que Fransa é Italia romperen sas relacions mercantils y establiren elevats drets diferenciais, los lliure-cambistas de ditas nacions á coro diuhen que la situació poch falaguera de la Hisenda italiana obeheix á la tivantor de relacions comercials entre Fransa é Italia, y volen convencer á la última que deu sucumbir á las exigencias de Fransa.

¡Gran manera de discorrer! No es un secret pera ningú que si 'l tresor italiá 's troba agobiát, se deu principalment als colossals armaments, al numerós exércit que te en peu de guerra. Italia 's trova avuy convertida en un vast campament y pera sostenirlo gasta rius d' or.

Los proteccionistas italians se mostran satisfets de tots sos actes. L' ilustre Rossi, los Luzatti y Ellena representants del gran moviment proteccionista, no 's recatan de manifestar que la industria lombarda de teixits, atropellada abans per la francesa, creix avuy vigorosa, plena de sava

y vida. Los que recorren l'alta Italia, podrán convencers de que 'ls proteccionistas tenen motiu l'egítim d'orgull, al contemplar gran número d'enlayrades ximeneyas ahont avans sols hi pasava la rella.

Lo moviment de patriòtica concentració y reculliment que avuy se nota en las nacions del continent europeu, está basat en la eloqüència dels fets que revelan, que las industrias no son propietat d'una sola nació, sino de tots los pobles que volen tenirlas y que un país merament agrícola es sempre pobre y atrassat.

Los lliure-cambistas en Italia y Espanya trevallen en favor de las nacions que han arribat á la barra, com per exemple Inglaterra.

Los proteccionistas, lluny de ser doctrinaris, consultan los fets y aconteixements que cambian per complert la vida dels pobles. Ahir demanavan lleys casi prohibitivas, mercé á las quals nasqueren y cresqueren novas industrias, y avuy se contentan ab lleys justament protectoras que atenen á que d'una manera armónica se desenrotllin los interessos tots del treball nacional.—E.

NOVAS

Aquest vespre, en lo Saló d'espectacles del Ateneo Sabadellés, D. Antoni de Vergara (El Brujo) donará una escullida funció en la que executarà los mes escullits jochs de mans de son repertori.

Avuy per la tarde se posará en escena en lo Teatre dels Camps de Recreo la sarsuela en 3 actes *El Gran Mogol*; vespre en lo Teatro Principal la bonica opereta en 3 actes del Mtre. Warney titulada: *La Estatua del Amor* estrenada ab extraordinari éxit en lo Teatro Tivoli de Barcelona.

S'ha posat á la venda una colecció de cántichs religiosos pel poble, á una, duas ó tres veus, ab acompanyament de piano ú orga, deguts á la ploma del inspirat poeta catalá Mossen Jacinto Verdaguer y música del Mestre Cándido Candi.

Aquesta preciosa colecció de cántichs que acaba de publicarse en reduhits un volúm en 4 de 226 páginas en rústica, se ven al preu de 2'50 pessetas en las principals llibrerias de Barcelona.

Las personas d'aquesta ciutat que desitjin adquirirlo poden passar per la Imprenpta d'aquest periódich que se 'ls hi facilitarà.

Lo prop-passat dimars diada dels Reys se posá en escena l'elegant teatro del Ateneo Sabadellés lo drama de nostre amich en J. Got Anguera *Muralla de Ferro* y lo sainete de D. Narcís Capmany *Cassat al vol*.

Abduas representacions obtingueren per part de tots los aficionats de la subsecció dramática una cabal interpretació.

Segons se diu, se preparan varias escullidas obras per part de la subsecció lírica, que tenen que cridar molt l'atenció á los socis de l'esmentada societat.

A conseqüència de la copiosa nevada que caygué sobre nostra ciutat en la nit del passat dimars la temperatura ha estat aquestos dias freda com pocas vegadas, donchs durant lo dia ab tot y que 'l sol ha sortit hermós y espléndit, lo termómetro senyalada entre 1 y 3 graus baix 0. Aixó ha fet que las geladas hagin sigut molt intensas.

Ahír á las 10 del matí, en la Parroquia de Sant Feliu, nostre distingit amich y company de catalanisme don Miquel Plá y Casablanças, contragué matrimoni ab la simpática y agraciada senyoreta donya Catarina Formosa y Vinyas.

Desitjem á la jove parella una interminable lluna de mel.

Mereix los elogis de la numerosa concurrencia que tots los dias de festa visita 'l Pesebre de la Associació de Catòlics d'aquesta ciutat per l'exquisit gust y bona perspectiva qu'han sapigut donarhi los socis encarregats de guarnirlo. La Associació está preparan pera 'l dia 1.er del vinent Febrer una extraordinaria vetllada pera celebrar la clausura del esmentat Pesebre.

La nova Associació de las nostras ideas que ab lo títul de Agrupació Regionalista s'ha constituït en la vehina Tarrasa, publicarà un d'aquestos dias un manifest de las ideas en que s'inspira y dels fins que persegueix, qual important document se repartirà profusament per la localitat.

No cal dir qu'esperem ab interés la publicació del esmentat document.

La patriótica Associació de Barcelona "Lliga de Catalunya," ha acordat celebrar en un dia de la vinent setmana, una solemne vetllada necrológica pera honrar la memoria del eminent actor en Lleó Fontova. També ha acordat enviar una comunicació al Excm. Ajuntament sollicitantli que en un lloch públich d'aquella ciutat erigisca un busto del malaguanyat artista que perpetuhi sa memoria.

Desitjariam que l'Excm. Ajuntament de Barcelona atengués la petició de la Lliga de Catalunya.

En lo número 12 de nostre estimat colega *El Sampolench* corresponent al mes de Deseembre últim, que acabem de rebre, s'hi publicá 'l retrato del alcalde de Sant Pol don don Joseph Tobella, germá de nostra distingit amich don Francisco X. Tobella que tantas simpatias conta en nostra ciutat. S'ocupa també de la afectuosa despedida tributada al senyor Tobella lo dia que ab motiu de la sentència que condempna á dit senyor á vint mesos de desterro, sortí de son poble nadiu ahont hi compta numerosas simpatias.

Una comissió del Ajuntament de Vimbodí ha anat á Barcelona ab l' objecte de convidar á nostre amich don Francisco X. Tobella, pera que vagi á inspeccionar los terrenos d' aquell terme municipal y al mateix temps donga una conferència pública en aquella vila, indicant l' estat dels ceps y 'ls medis mes adequats pera portar á terme la substitució de la vinya europea per l' americana en lo cas de que la filoxera las invadeixi.

Lo passat divendres al matí hi hagué un amago d' incendi en la casa de nostre particular amich don Joseph Got y Anguera, essent als pochs moments sofocat.

També succeí lo propi ahir al matí en un dels departaments de la fàbrica dels senyors Soler y Figueras, que tampoch tingué conseqüèncias, de lo que 'ns alegrém de veras.

Ha tornat á apareixer després d' alguns dies de veurens privats de sa visita, nostre apreciat colega local *El Criterio Sabadellés*.

Com de costum estava concorregut l' elegant saló de l' *Academia Católica* lo dimars prop-passat ab motiu de celebrarse una de las vetlladas que de quant en quant efectua aquesta important associació. S' executá 'l següent programa:

1.ª part.—Sinfonia *Euterpense*, de Clavé, á trio.—*L' auba de la Patria*, poesia, pel soci senyor Ricart.—*Serenata* de Gounod, á piano y violí.—*Lo bressol*, poesia, senyor Ferrer.—Fantasia sobre motius de l' ópera *Rigoletto*, á violí y piano.—*La lucha*, poesia, senyor Fonoll.—*Tornant de Bethlem*, (1.^a part), per varis nens socis.—2.^a part. *Le pardon de Plöermel*, fantasia á piano y armonium.—*La casa de Sant Joseph*, poesia, senyor Vilanova.—*Discurs*, senyor Casajoana.—*Tornant de Bethlem*, (2.^a part).

Molt nos plau consignar que la majoria de las composicions que's llegiren foren en catalá, donant una prova mes aquest centre, de patriotisme, despullantse d' aquesta monomania castellanista, regnant en la majoria d' associacions de Catalunya.

Lo que sí estranyém es que los programas no fossin redactats en catalá com en l' altra vetllada.

La Cambra de Comers de Barcelona acaba de elevar al senyor President del Consell de ministres una exposició molt rahonada, en la qual manifesta en sa opinió de que procedeix: primer, mantenir y portar á son complert compliment la ley de relacions comercials de 30 de Juny de 1862; segon, posar en vigor los Aranzels d' Aduanas degudament informat y aprovats, á tenor de lo que disposa la vigent ley de pressupostos pera la isla de Cuba; tercer, abandonar tot projecte de concert comercial ab los Estats-Units, mentres estigui en vigor lo *Tariff-bill*; y quart, recomanar al Govern de S. M. la negociació de concerts comercials ab las repúblicas hispano-americanas.

Del Diario de Barcelona:

“La Comissió executiva de la Associació de periodistas de Barcelona acordá 'l dissapte donar un banquet de simpatia al director y redactors del periódich lo *Diario del Comercio*, detinguts per orde judicial y després posats en llibertat. A consecuencia d' aquest acort, nostre director don Joan Mañé y Flaquer s' ha considerat ab la obligació de renunciar á la presidencia honorífica de dita Associació.”

Vaya un companyerisme 'l del degá de la premsa barcelonina.

Está vist que 'l senyor Mañé y Flaquer sempre n' ha de fer una de las sevas. ¡Pobre home!

En Barcelona ab lo titul de *La Veu de Catalunya*, comensará á publicarse avuy un setmanari catalá que inspira lo M. I. Canonge de la Seu de Vich, Mossen Jaume Collell, y dirigiran nostres bons amichs don Narcís Verdaguer y Callís y don Joaquim Cabot y Rovira.

En la secció d' anuncis trobarán los nostres lectors las condiciones d' aquesta publicació.

Segons llegim, l' Academia espanyola convoca á tots los poetas á un certámen per commemorar lo descubrimient d' America per Colon.

8000 pessetas al autor del millor poema que 's presenti y dos eccesits de 4,000 y 2,000 pessetas.

La composició premiada estará escrita en castellá, gran manera de fersho tot ells, així descartan á los poetas que escriuen en idiomas regionals d' Espanya.

Per lo vist lo descubrimient de las Américas Espanyolas, es solament una gloria castellanas.

Temps endarrera parlarem de la ovació alcansada en un gran teatro italiá, desempenyant lo paper de protagonista de la *Aida*, per nostre paisana la distingida tiple donya Carme Bonaplata de Bau, filla de don Teodor Bonaplata, lo reputat actor del Teatro Catalá de Novetats.

Avuy, segons los importants diaris *Il Diritto*, *Il Popolo Romano*, *Capitan Fracassa*, *Fanfulla*, *Don Chisciotte* y altres que hem rebut de Roma, veyém que nostra compatriota ha alcansat un altre ruidós triomf, desempenyant en lo teatro Argentino d' aquella capital, la particella de "Margherita," del *Faust*, de Gounod.

Tots los esmentats periódichs italians dedican entussiasas frases d' encomi á la senyora, Bonaplata, augurantli un brillant pervenir en la carrera musical. Voldriam aquí donar compte de tots los conceptes emesos per nostres colegas italians, mes no essentnos aixó possible, traduhirém tan sols un tros de la opinió emesa per un dels mes autorisats.

Diu aixís:

"En efecte, los aplausos han sovintejat molt y han sigut aixordadors. La senyora Bonaplata ha fet una "Margherita," estupendament *tudesca*, digna germana d' aquells famosos guerrers, vencedors de tantas batallas. A ella 's deu una part notabilísima del éxit que ha obtingut la partitura, y especialment l' acte quart, que ha cantat ab gran sentiment dramátich y ab una veu poderosa."

Després d' aquestas paraulas, no 'ns cal mes que felicitarlos del triomf de nostra compatriota y enviarli nostra mes coral enhorabona.

Ha sigut elegit President de la Diputació Provincial de Barcelona D. Manuel Planas y Casals, Vice-president Sr. Enrich, y Secretaris los Srs. Farguell y Sostres.

Veigis *La Comarca* de S. Sadurní de Noya que diu al parlar de la elecció de nostre company de causa, senyor Mir:

Conforme presumirem, ha sigut elegit diputat provincial nostre amich don March Mir y Capella, havent obtingut la respectable xifra de 6, 688 vots. Com que cap altre dels Diputats elegits, no tan sols en nostra circumscripció, sino que també en las altrás, ha alcançat aquest número, resulta que aquest indicat senyor será 'l Diputat provincial que haurá alcançat majors sufragis.

Felicitem de veras á D. March Mir, per aquest brillant resultat.

Lo passat diumenge tingué lloch en lo restauránt Martin, l' ápat ab que molts periodistas de Barcelona y corresponsals dels de altrás localitats, volguren obsequiar al director del *Diario del Comercio*, senyor Chaverri y als redactors senyors Serrate y Carrió, ab motiu d' haver cessat sa detenció en lo Jutjat per lo denunciát article publicat en dit periódich, sobre falsificació de vins á Ultramar. L' acte estigué molt concorregut, comentantse desfavorablement lo rigor ab que nostres companys foren tractats en los primers moments.

Los senyors Chaverri y Serrate donaren las gracias als comensals per lo obseqni que se 'ls tributava, en lo que manifestaren entreveure un acte d' independéncia de la premsa de Barcelona, y després d' unas oportunas paraulas del senyor Gallart, s' acordá dirigir un telégrama als principals periódichs de la Cort y de provincias, donant compte del acte y de sa significació.

Deguda á la patriótica oficiositat de D. Frederich Boix, entussiasta catalanista dels de bona lley, resident en Cuba, hem llegit un furiós fondo del periódich autonomista *La Patria*, que 's publica en aquella Ciutat Antillana y en que ab motiu de la probable modificació aranzelaria, lo que menos s' assegura es que Catalunya vol enriqueirse ab la sang cubana, per lo que declarant l' assumpto de vida ó mort per aquell Comers, dona 'l crit de já defensarse!

Habém buscat en aquell trevall arguments que demostrassin la rahó de la alarma y la justicia de la injuria, que 's lienza sobre Catalunya y no la habém trobada. Y es que es mes fácil lladrar á la lluna, que descriurera la rasonadament.

Es cosa vella y passada de moda parlar del *egoísmo catalán* y de que 'ls cataláns volém enriqueirnos ab la sang dels demés espanyols, y 'ns estranya qu' un periódich serio com *La Patria* no fassa ús de altres arguments per fer un pisto de paraulas qu' afalaguin los sentiments d' aquells que conservan un cordial aborrimient á Catalunya y á Espanya.

Nostre comers, nostra industria, no necesita empobrir ni vol que se 'ns empobreixi ningú d' Espanya, pera que ella prosperi y avensi; lo que vol es que se 'ns posi ab idénticas condicions que las industrias similars estrangeras pera que puguin establirse, no un monopoli com creu *La Patria*, sino una concurrencia profitosa al país y saludable á tothom. Volém que aixís com Monroe declará qu' América per los americans, axioma que 'ls yankées encara segueixen, Espanya sia per los espanyols que contribueixen á sas personas é interessos ab preferéncia als estrangers que no buscan mes qu' enriqueirshi y ferhi 'l seu negoci.

Demani abaratament de 'ls aranzels, demani que 'ls pujin al comers catalá tindrà sense cuidado sempre que s' hi estableixin aquellas diferéncias llegítimas perque sia possible la concurrencia. O es que la *Patria* vol qu' Espanya obri absolutament y sense restricció de cap mena los mercats de Cuba als yankées y als inglesos que no obran los seus als productes espanyols qu' ells produheixen? Aixó fora una ignocencia. La reciprocitat es

lley de relacions internacionals que no deu oblidarse y 'l principi de protejir preferentment als de casa es lley de bon sentit. Abdós principis sen avuy per avuy los que privan en lo mon economich y han sigut los americans del Nort quins primers acaban de parapetarse en ells pera sostenir lo célebre bill Mac-kinley.

La Patria, si es patriòtica deu abogar por los de casa y pels de fora; altra cosa sería fomentar un filibusterisme economich de mal gust.

Diu un colega:

"Ab motiu de las paraulas pronunciadas pel cardenal Lavigerie sobre la "Marsellesa,, la premsa francesa s' ocupat aquets dias del himne revolucionari, atribuhit ab error fins aquí, á Rouget de Lisle. Arthur Loth, redactor de *L' Univers*, ha publicat un treball històrich sumament curiós, probant que la "Marsellesa,, es, ni mes ni menos, un cant de origen relligiós. Segons Loth, Rouger de Lisle no havia fet mes que parodiar de sa cullita, la lletra d' un cant de guerra pera l' éxercit del Rhin, d' ayre marcial y compost per altre, cant que havia sentit dos anys enderrera en Saint-Omer, ahont estava de guarnició avans d' anar á Estraburg.

La música de la "Marsellesa,, es obra original d' un mestre de capella, apenas conegut, anomenat Grisou, y forma part d' un oratori notable que compongué avans de 1787 sobre 'ls coros de la *Esther*, de Racine. L' ayre ó motiu que serví pera la "Marsellesa,, está en la introducció del oratori, y exactament l' himne fet célebre ab las estrofas revolucionarias de 1792; es lo mateix ritme, las mateixas notas, una copia exacta, ecepte alguns detalls insignificants. Y lo mes notable es que las correccions posteriors fetas á la "Marsellesa,, sia per una comissió del Institut, sia pel gust dels artistes pera eliminar d' ella faltas d' estil y de ritme, han tingut per efecte venir á parar del himne de Rouget al text primitiu del oratori de Grisou. Los correctors s' han até sense saberho, ab lo verdader autor. Grisou exercí las funcions del mestre de capella de la catadral de Saint-Omer, de 1775 á 1787, y al retirarse en aquesta época. depositá l' inventari de totas sas obras ab tots sos manuscrits, en los arxius de la catadral, ahont qualsevol pot veure avuy las 92 planas autógrafas de son oratori de *Esther*, d' ahont sortí la "Marsellesa.,,

Hem rebut lo segon fascicle del diccionari històrich biogràfich intitulat *Monografías de Catalunya* per don Joseph Reig y Vilardell. En dit fascicle hi ha las monografías del poble qual lletra inicial es la B.

Conserva aquest cuadern las bonas condicions literarias y tipogràficas que 'ns complaquerem en reconeixer al primer de *la série*, constituhint una obra amena y utilitat.

En las elecciones dels vocals y secretari primer que tingueren en l' "Associació Catalanista d' Excursions científicas,, s' elegiren als senyors següents: don Casimir Faura y Arañó, don Eduart Castellet, don Francisco Flos y Calcat y don Bonaventura Renter, pera omplir las vacants de quatre vocals, y pera la de secretari primer, don Francisco Carreras y Candi.

Lo tresorer don Antoni Bulbena y Tusell, doná compte del estat econòmic de la Associació durant lo passat exercici. Per últim. lo president senyor Ubach y Vinyeta, al relatar l' estat en que 's troba la fusió d' aquesta Associació y la de "Excursions Catalanas,, manifestá sa esperansa de que dintre pochos dias seria un fet; emplantanse pera allavors, altra junta general.

Lo nou sacerdot Ramon Alomá y Sanias anuncia en unas magníficas invitacions impresas en or y varias tintas en una imprenta de Mataró y redactadas en catalá, que celebrará sa primera missa en la parroquial iglesia de St. Joan de Mataró, lo día primer de Janer, á las deu del matí apadrinantlo en tan solemne cerimonia los ilustres senyors don Rafel de Foxá y de Vidal y donya María de la Estrella Boter y Roura de Foxá.

Ocupará la Catedral del Esperit-Sant lo Rt. Dr. don Sebastiá Puig y Puig, Sub-secretari de Cambra de l' Excm. è Ilm. *senyor Bisbe* de Barcelona.

S' ha inaugurat pera 'l públich l' "Exposició fotogràfica catalana," establerta en lo Seminari de Barcelona.

La esmentada Exposició estarà visible pera tothom tots los dias feyners y festius desde las 10 del matí fins á las 4 de la tarde. Las targetas de invitació son colectivas.

ANUNCI OFICIAL

BANCH DE SABADELL

La Junta de govern de aquesta Societat, en sessió de avuy, ha acordat senyalar lo dia 15 del próxim Febrer, hora de las deu del matí y local del Banch, pera la celebració de la Junta general ordinaria que prevé l' art. 17 de 'ls Estatuts socials.

Los senyors accionistas que desitjin concorrer podran efectuar 'l dipòsit de 20 accions, lo menos, que s' exigeix per l' art. 16, durant los dias feyners del 2 al 10, abdos inclosos, del esmentat mes, de 4 á 5 de la tarde.

Y en cumpliment de lo establert per los articles 12 y 29 del Reglament general, s' exposa la present convocatoria pera coneixement dels interessats.

Sabadell 8 de Janer 1891.—*Lo President*, ANTON OLIVER.—P. A. DE LA J. DE G. JOSEPH CIRERA, *Secretari*.

LA VEU DE CATALUNYA

Setmanari de literatura y propaganda catalanista.

Comensará á publicarse lo dia 11 del corrent, baix la inspiració del
M. I. Canonge Mossen JAUME COLLELL

CONDICIONS

Constará de 16 planas á duas columnas y publicará, en bons grabats, retratos de las personas mes distingidas y vistas dels monuments notables de Catalunya.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Un any: 6 pessetas, mit any: 3'50

S' admeten suscripcions en la Administració del periódich, Canuda, 14, segon, Barcelona, y en las principals llibrerias.